

## **Bijlage 4:**

# **JONGEREN STAAN POSITIEVER IN DE KERK**

## **ONDERZOEK ONDER JONGEREN EN HUN WAARDERING VOOR DE LITURGIE**

**HUIZEN/BILTHOVEN – Jongeren zijn positiever in hun waardering over de kerk dan tien jaar geleden. Zij weten beter wat het ‘Votum en groet’ is en ook weten ze beter wat de ‘zegen’ aan het einde van de dienst inhoudt.**

Dat blijkt uit een onderzoek dat de Hervormd Gereformeerde Jeugdbond (HGJB) heeft gedaan in het kader van haar bezinning rondom jongeren en de eredienst. Het onderzoek werd uitgevoerd in verschillende gemeenten binnen de Protestantse Kerk in Nederland en de Hersteld Hervormde Kerk.

Het onderzoek gaat in op de waardering van de verschillende onderdelen van de eredienst door jongeren en op de waardering van allerlei veranderingen, die er in de wekelijkse kerkdiensten plaatsvinden. De waardering voor de eredienst en de waardering voor veranderingen daarin wordt vergeleken met een onderzoek dat HGJB tien jaar geleden uitvoerde. Toen werd het onderzoek uitgevoerd door Wout Schonewille van de HGJB. Het huidige onderzoek werd in opdracht van de HGJB uitgevoerd door Rik Lubbers in het kader van zijn studie Theologie aan de Christelijke Hogeschool Ede en de Evangelische Theologische Faculteit.

### **Paradox**

Een veel gehoorde klacht in kerkelijk Nederland is dat jongeren niets van de kerkdienst begrijpen en dat zij dingen anders zouden willen. Jongeren zouden ontevreden zijn en steeds meer van het geloof afraken omdat de kerk ouderwets is. Eeuwenoude tradities en gebruiken voeren in de kerk de boventoon, terwijl jongeren in een maatschappij leven die dynamisch en gecompliceerd, snel en afwisselend is. De kerkdienst lijkt hier steeds meer los van deze leefwereld te komen staan. Een vraag die veel mensen bezig houdt is: hoe kunnen deze twee ‘werelden’ samengaan?

In het onderzoek wordt in de eerste plaats de waardering die jongeren hebben voor de onderdelen van de eredienst onderzocht. Lubbers trekt vergelijkende lijnen met tien jaar geleden. Opvallende conclusies die hij hierbij trekt zijn: jongeren zijn positiever in hun waardering van de kerkdienst dan tien jaar geleden. Zo blijkt bijvoorbeeld dat de jongeren beter weten wat het ‘Votum en groet’ is en beter weten wat de ‘zegen’ aan het einde van de dienst inhoudt.

### **Positieve trend**

Verder komt uit het onderzoek naar voren dat jongeren zich meer aangesproken weten door de decaloog en een eventuele vervangende nieuwtestamentische lezing. Ook begrijpen meer jongeren de preek (72%). Dit kan te verklaren zijn vanuit het feit dat steeds meer predikanten hulpmiddelen gebruiken tijdens de prediking, zoals bijvoorbeeld afbeeldingen op een beamer of voorwerpen die de predikant meeneemt op de kansel.

Ook begrijpen meer jongeren wat er gelezen wordt tijdens de schriftlezing. Meer jongeren begrijpen wat ze zingen tijdens de dienst. Deze laatste twee zaken zijn verklaarbaar vanuit het gebruik van andere Bijbelvertaling(en) en andere liedbundels. Wel is het opvallend dat, al dan niet exclusief, de psalmen in de Oude Berijming in elke onderzochte gemeente gezongen worden.

Van alle jongeren geeft 81% aan de dienst ‘goed’ of ‘uitstekend’ te vinden. Dit staat tegenover 64% tien jaar geleden. In eerste instantie zien we hier een positieve trend. Wel geven jongeren aan met name meer aandacht te willen op het gebied van de begeleiding van

de gemeentezang, gebed en prediking. Hier zien we behoorlijke percentages ontevreden jongeren. Binnen de HGJB zal hier verdere bezinning op nodig zijn.

### **Veranderingen positief**

In de tweede plaats gaat het onderzoek in op de waardering die jongeren geven aan de veranderingen in de kerkdienst. In de wekelijkse diensten zien we allerlei veranderingen. Zo wordt er een andere Bijbelvertaling of een andere liedbundel gebruikt of wordt de wijze van avondmaal vieren veranderd en worden speciale jongeren- en themadiensten opgestart. Uit het onderzoek blijkt dat jongeren deze veranderingen in het algemeen positief waarderen.

Ook blijkt uit het onderzoek dat de Statenvertaling in heeft moeten leveren op de Nieuwe Bijbelvertaling en de Herziene Bijbelvertaling en dat er meer ruimte is gekomen voor een ander lied in de kerkdienst. Naast de Psalmen wordt er uit het Liedboek voor de Kerken, Op Toonhoogte en de Opwekkingsbundel gezongen. Dit wordt positief gewaardeerd. Toch is er een behoorlijk onvrede te zien rondom het zingen en de begeleiding daarvan. Dit kan iets zeggen over de jongeren en hun 'muzieksmaak' maar ook iets over de wijze van begeleiden en de kwaliteit daarvan.

Concluderend kan gesteld worden dat veranderingen in de eredienst niet per definitie een positief effect hebben op het geloof en de geloofsbeleving van de jongere. Daarnaast willen jongeren aandacht voor zaken als eerbied en heiligheid van God.

### **Bezinning**

De HGJB zal zich verder moeten bezinnen op verschillende veranderingen in de eredienst en het effect dat deze veranderingen op het geloof van jongeren heeft, vindt Lubbers. „De vraag die daarbij en rol moet spelen is of er veranderd wordt om nu eenmaal te veranderen of dat dit leidt tot stimulering van het geloof van jongeren en hen zo te behouden voor de kerk, nee beter voor de Koning van de kerk'', zegt hij.

Ondanks dat jongeren de onderdelen van de liturgie positief waarderen en dat zij de veranderingen daarin positief waarderen, blijkt uit het onderzoek dat de jongeren geen geloofstoename kennen naar aanleiding van de veranderingen. De geloofsbeleving is gelijk gebleven. „Dit cijfer trof me'', aldus Lubbers. „Hierover moeten wij ons als HGJB verder bezinnen. Waarom veranderen wij zaken in de eredienst als daar blijkbaar geen toename is van geloofsverdieping maar eerder sprake is van stagnatie.''

Met dit onderzoek steekt Lubbers een eerste spade in de grond voor een verdergaande en diepgaandere bezinning. Een bezinning om jongeren te betrekken bij wat er in de kerk gebeurt. „Maar bovenal een bezinning die oog heeft voor de eer van de Koning van de Kerk''. De HGJB heeft reeds een verdergaande bezinning opgezet door het organiseren van een achttal bezinningsavonden. Avonden die ingaan op de jeugdcultuur in verhouding tot de eredienst. „Deze bezinning stopt niet, maar gaat door omdat de gemeente, als organisme, leeft en beweegt. Zowel jong en oud leeft en beweegt in dit eeuwenoude huis omdat Hij leeft!''